

InfoGozd - Skrbno z gozdom

Št. 9, letnik 2 (2021)

Naslov

InfoGozd – Skrbno z gozdom

Datum objave spletne publikacije

21. september 2021

Založnik

Gozdarski inštitut Slovenije,
Oddelek za gozdno tehniko in ekonomiko, Večna pot 2, 1000 Ljubljana
Telefon: +386 (0)1 200 78 17

Odgovorni urednik

Matevž Triplat

Odgovorna oseba

dr. Nike Krajnc

Tehnični urednik

Tina Jemec, Jaša Saražin, Urban Žitko

ISSN številka

2738-5035

<https://wcm.gozdis.si/>

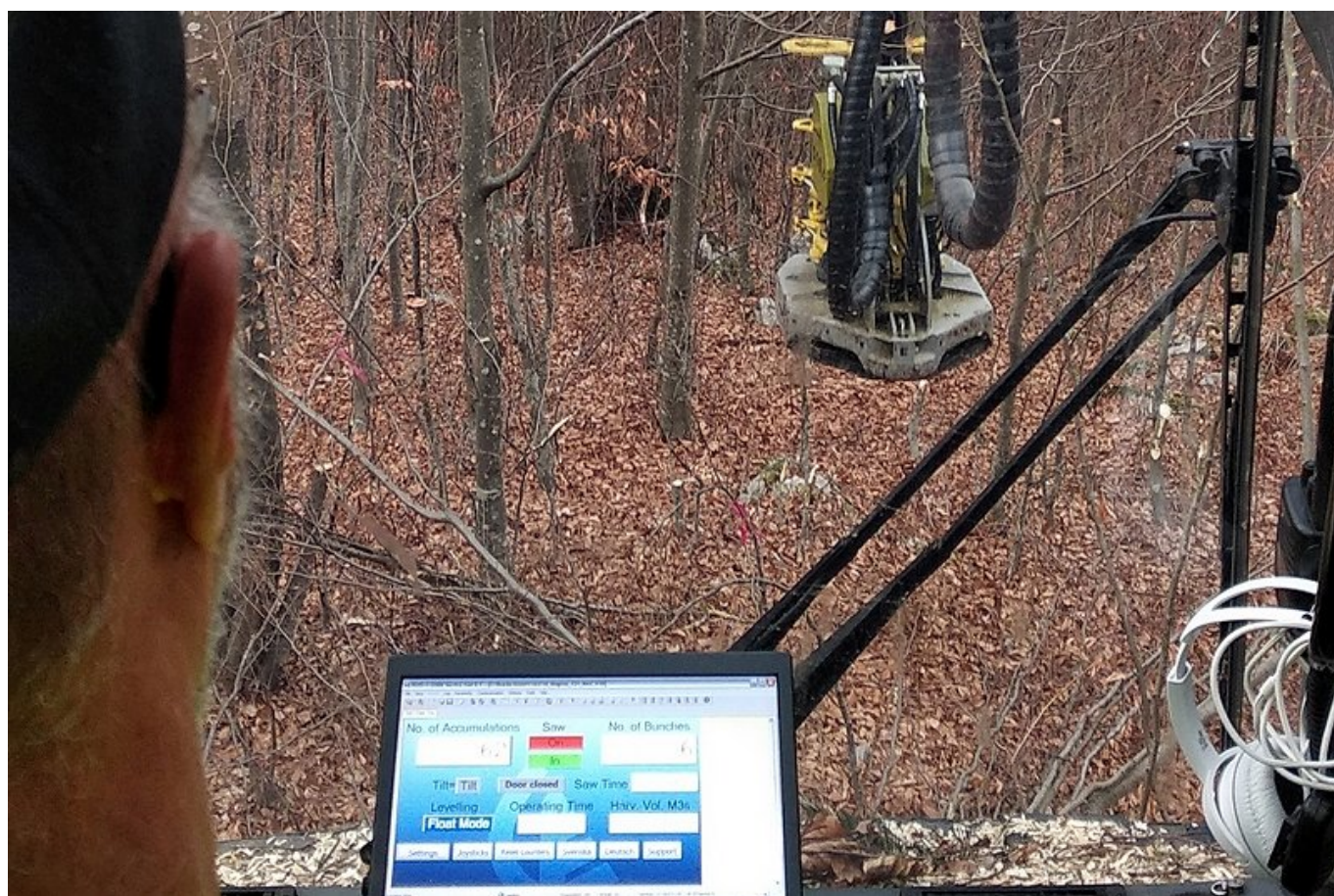
Vsebina

Strojno redčenje mlajših sestojev	4
Cene gozdnih lesnih sortimentov na slovenskem trgu v AVGUSTU 2021	11
Cene žagarskih proizvodov so bile v avgustu znatno višje kot v prvi polovici leta	18
Izrazite spremembe v zunanji trgovini okroglega lesa	24

Strojno redčenje mlajših sestojev

Urban Žitko , mag. inž. gozd., Gozdarski inštitut Slovenije, Oddelek za gozdno tehniko in ekonomiko
dr. Nike Krajnc, Gozdarski inštitut Slovenije, Oddelek za gozdno tehniko in ekonomiko
uni.dipl.ing.gozd. Matevž Triplat, Gozdarski inštitut Slovenije, Oddelek za gozdno tehniko in ekonomiko
uni. dipl. ing. gozd. Tina Jemec, Gozdarski inštitut Slovenije, Oddelek za gozdno tehniko in ekonomiko

Objavljeno na spletu 05.09.2021

Na Gozdarskem inštitutu Slovenije zaključujemo ERASMUS+ projekt Net4Forest, katerega glavni namen je izobraževanje svetovalne službe ter lastnikov gozdov. En izmed pomembnih rezultatov projekta je tudi predstavitev primerov dobrih praks iz držav projektnih partnerjev. V Sloveniji smo se odločili, da projektnim partnerjem ter ciljnim skupinam predstavimo strojno redčenje mlajših sestojev, za katerega menimo, da je ena od obetavnih možnosti za doseganje višje negovanosti gozdov v prihodnosti.

Prvo redčenje

Droben les je pomemben, vendar premalo izkoriščen potencial lesa v mnogih evropskih državah. Poleg potenciala drobnega lesa iz gozdov so pogosto spregledani potenciali na površinah v zaraščanju in pod daljnovodi ter na brežinah ob cestah in vodotokih. Posebno mesto v gospodarjenju z gozdovi zavzemajo prva redčenja.

Prvo redčenje je izziv za uspešno gospodarjenje z gozdovi (zvišuje stroške gospodarjenja z gozdovi, ker praviloma ne prinaša prihodkov, saj posekan les ostane v gozdu). Realizacija negovalnih del je najnižja v drogovnjakih in letvenjakih. Klasična nega gozda je ekonomsko nezanimivo in fizično težko delo.

Možna alternativa klasični izvedbi nege gozda je strojno redčenje, ki omogoča izkoriščanje drobnega lesa. Dolgoročni cilj teh aktivnosti je povečanje učinkovitosti pridobivanja, zmanjšanje operativnih stroškov ter negovan gozd za prihodnost. Inovativno tehnologijo strojnega redčenja v mlajših razvojnih fazah gozda je treba najprej celovito ovrednotiti. Pri tej pomembni nalogi sodelujejo partnerji iz Slovenije, Švedske, Finske in Španije, ki so povezani v mednarodnem projektu Smallwood, financiran v sklopu programa ERA-NET ForestValue. Posebnost projekta je, da se za praktične poskuse v sodelujočih državah uporablja isti stroj za sečnjo, ki je opremljen s tehnološko izboljšano sečno-

zbiralno glavo in ga upravlja isti, izkušen operater.

Prednosti strojne sečnje

Skandinavci že nekaj časa večino nege gozda izvedejo s stroji za sečnjo, vendar imajo drugačne naravne danosti (majhna pestrost drevesnih vrst - smreka, bor, breza), ugodnejši teren (nakloni, relief) ter drugačno gozdarsko tradicijo - goloseki in sadnja. Prednost strojne sečnje je varnost delavca, saj je le ta pred nevarnostjo umaknjen v kabino, stroj lahko dosega visoke učinke, delo fizično ni zahtevno. Iz ergonomskega vidika je takšno delo nekoliko podobno pisarniškem, vendar se je pastem takega dela mogoče deloma izogniti s premišljeno organizacijo dela.

Mehanizacija

Skandinavci že nekaj časa večino nege gozda izvedejo s stroji za sečnjo, vendar imajo drugačne naravne danosti (majhna pestrost drevesnih vrst - smreka, bor, breza), ugodnejši teren (nakloni, relief) ter drugačno gozdarsko tradicijo - goloseki in sadnja. Prednost strojne sečnje je varnost delavca, saj je le ta pred nevarnostjo umaknjen v kabino, stroj lahko dosega visoke učinke, delo fizično ni zahtevno. Iz ergonomskega vidika je takšno delo nekoliko podobno pisarniškem, vendar se

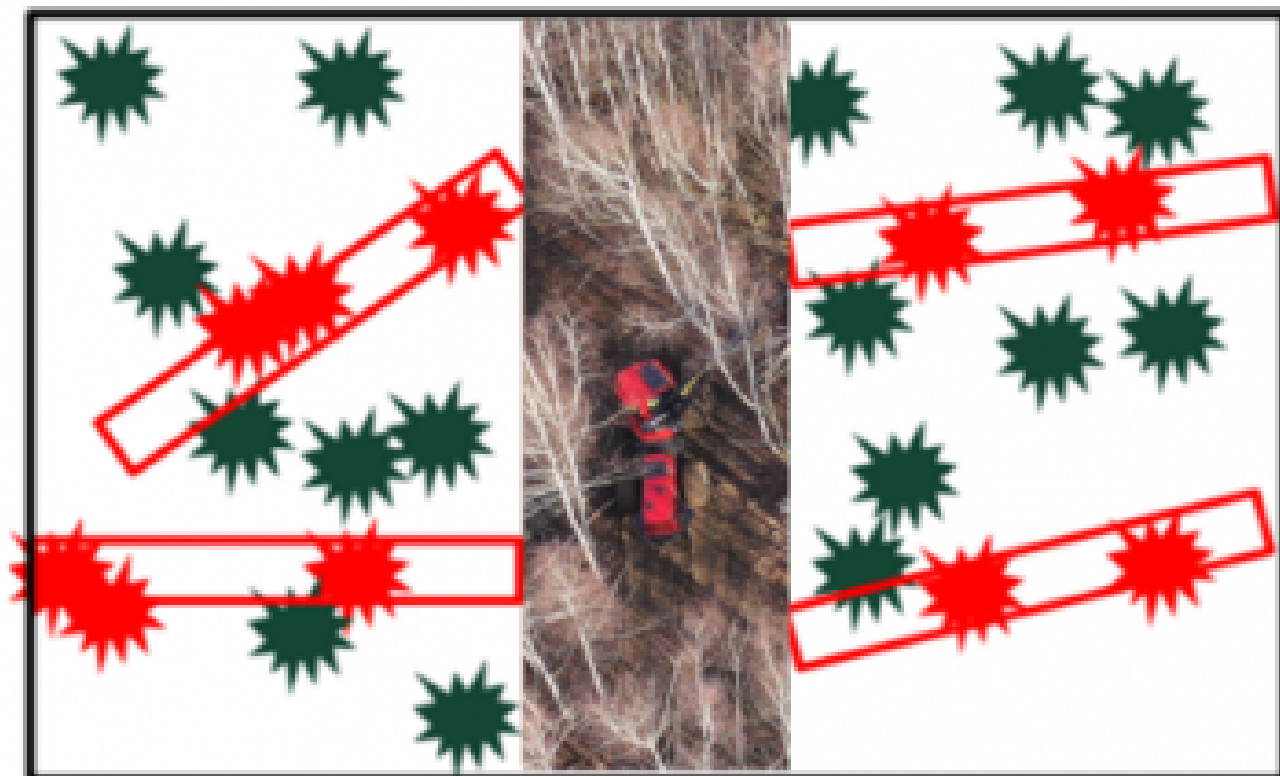

Pri praktičnem poskusu smo uporabljali stroj za sečnjo Komatsu 901.4, ki so ga v okviru projekta Smallwood kupili švedski partnerji. Stroj tehta približno 16 ton, ima doseg dvigala 11 m, in je širok 270 cm. Nanj je nameščena posebna sečno-zbiralna glava švedskega proizvajalca Bracke C16.c, ki zbira šope tankega drevja. Taka sečno-zbiralna glava je v primernih sestojih lahko zelo učinkovita. Prednosti te sečno-zbiralne glave so robusten dizajn in enostavno vzdrževanje. Posebej prilagojena je majhnim premerom drevja, kapaciteta reza je 26 cm. V zgornjem prijemalu zbira šope dreves, brez odlaganja na tla. Nima podajalnih valjev, kot običajne sečne glave, zato je dodatno prežagovanje višjih dreves dodaten izziv za operaterja. Patentirana izvedba prežagovalnega mehanizma sestoji iz verige, montirane v utor na obodu diska. Vrti se cel disk, vedno se ohranja napetost verige. V primerjavi z mečem ni zvijanja in ni nevarnosti, da veriga iztira iz obodnega utora. Premer diska je 795 mm, glava sama tehta 625 kg. Namenjena je redčenjem, čiščenju svetlega profila ob (gozdnih) cestah, čiščenju pod daljnovodi ipd. Namesti se lahko na stroje za sečnjo, zgibne polprikoličarje ali na drug stroj s primernim dvigalom. To je tehnologija, ki omogoča karseda učinkovito strojno redčenje mlajših sestojev. Učinkovitost je najvišja pri visokih gostotah, premerih okrog 10 cm, povprečna višina sestoja pa ne presega 8 m. V poskusu smo uporabljali sečno-zbiralno glavo Bracke C16.c švedskega proizvajalca, vendar to ni edina procesorska glava takega tipa na trgu.

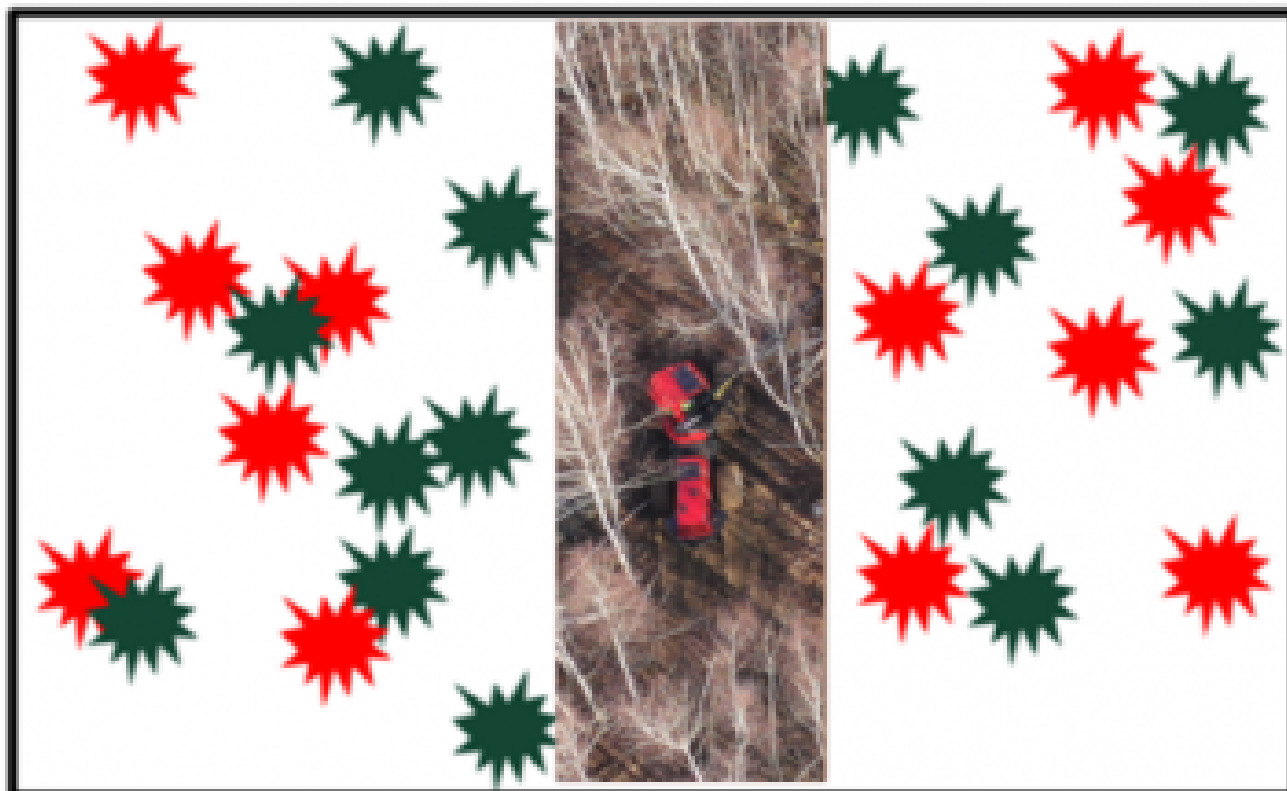
Praktični poskus v Kočevju

Na testnih ploskvah smo preizkusili dve različni tehniki strojnega redčenja. V praksi je veliko bolj uveljavljeno izbiralno redčenje, kjer strojnik izbira drevesa skladno s cilji redčenja brez posebnega oziroma določenega reda. V zadnjih letih pa se vse bolj uveljavlja pasovno redčenje (ang. boom-corridor thinning). To je tehnika redčenja v pasovih (ali koridorjih), prilagojena redčenju mlajših sestojev s sečno-zbiralno glavo. Pasovi so ozki in relativno naključno umeščeni v prostor. Pri umestitvi so zelo pomembne izkušnje operaterja ter sledenje ciljem redčenja. V primerjavi s konvencionalno tehniko izbiralnega redčenja, sestoj po redčenju z eno ali drugo metodo vizualno izgleda podobno.

Pasovno redčenje

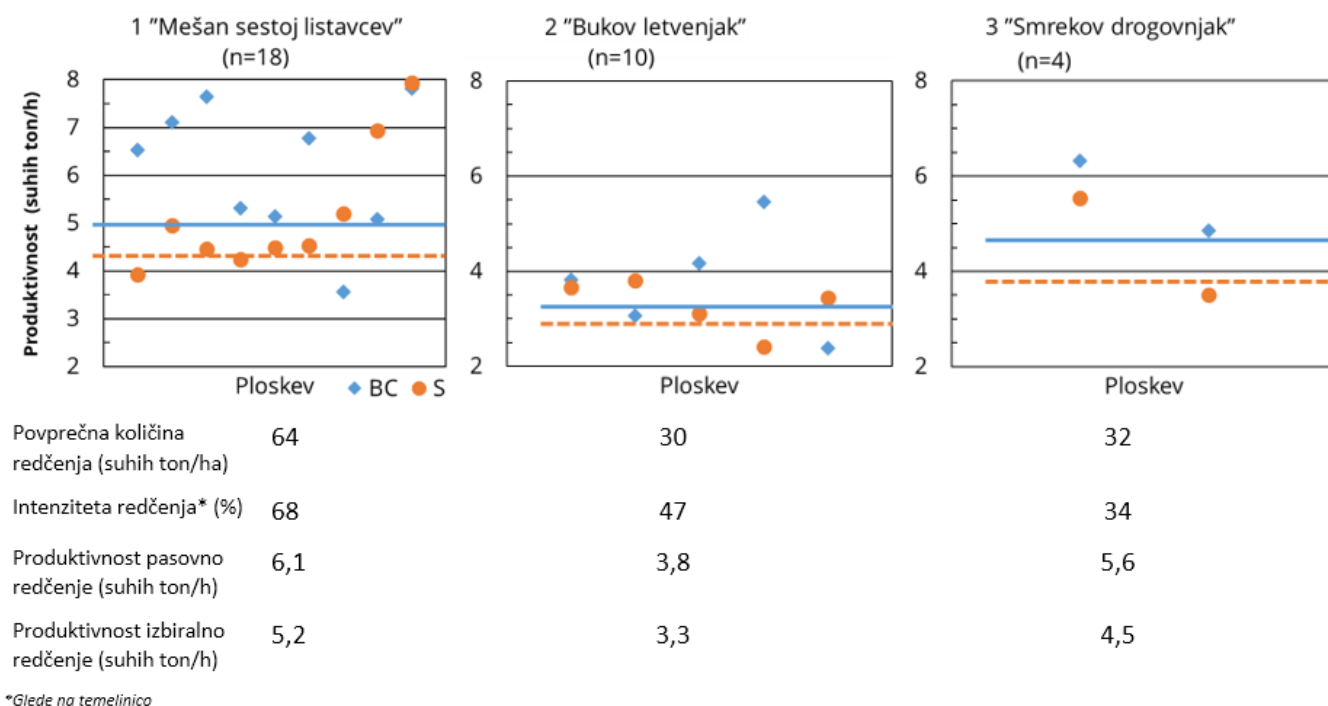

Izbiralno redčenje

Rezultati terenskih meritev

Terenske meritve so bile z namenom preverbe uporabnosti strojne sečnje za redčenje tanjših sestojev v Sloveniji opravljene v Kočevju januarja in februarja 2020. Redčili smo tri različne vrste mlajših sestojev: bukov letvenjak, smrekov mlajši drogovenjak in opuščena kmetijska zemljišča, večinoma leska in breza (Preglednica 1). Terenske razmere niso bile vedno ugodne za strojno sečnjo, vendar so bile reprezentativne za pestro slovensko krajino. Redčenja so bila v primerjavi z ustaljeno prakso relativno močna, zato si bomo prizadevali, da bi razvoj teh sestojev spremljali tudi v prihodnje. Pridobili smo 30-64 suhих ton/ha, ob intenziteti redčenja 34-68 %. Produktivnost stroja je bila 3,3-6,1 suhих ton/h. Izkazalo se je, da je v večini sestojev uporaba nove metode pasovnega redčenja pomenila večjo produktivnost kot običajna metoda izbiralnega redčenja.

Preglednica 1: Primerjava učinkov v treh različnih sestojih.

Strojno redčenje mlajših sestojev je v Sloveniji in Evropi ena od obetavnih možnosti za doseganje višje negovanosti gozdov v prihodnosti. Dolgoročno lahko pripomore k povečanju učinkovitosti pridobivanja lesa, zmanjšanju operativnih stroškov in pomembno prispeva k mobilizaciji lesa iz gozda.

Avtorji fotografij: Bracke Forest AB, Christian Höök SLU, Tomas Nordfjell SLU, Urban Žitko, Oddelek za gozdno tehniko in ekonomiko

Cene gozdnih lesnih sortimentov na slovenskem trgu v **AVGUSTU 2021**

Darja Stare , mag. inž. gozd., Gozdarski inštitut Slovenije, Oddelek za gozdno tehniko in ekonomiko
uni.dipl.ing.gozd. Špela Ščap, Gozdarski inštitut Slovenije, Oddelek za gozdno tehniko in ekonomiko

Objavljeno na spletu 08.09.2021

V avgustu 2021 smo na Gozdarskem inštitutu Slovenije ponovno izvedli zbiranje odkupnih cen gozdnih lesnih sortimentov iz zasebnih gozdov na slovenskem trgu. V tokratni anketi je sodelovalo 36 podjetij. Izmed sodelujočih v anketi je kar 75 % manjših do srednje velikih podjetij, katerih letni odkup znaša do 30.000 m³ lesa. 8 % sodelujočih podjetij letno odkupi med 30.000 in 50.000 m³ lesa, 17 % podjetij pa letno odkupi več kot 50.000 m³ lesa.

V obdobju od zadnjega zbiranja podatkov v maju, se je uradno končala epidemija koronavirusa, ki je v preteklem letu in pol vplivala tudi na odkup lesa iz zasebnih gozdov. Po poročanju sodelujočih podjetij v tokratni anketi, se posledice omejitev zaradi koronavirusa v dejavnosti zmanjšujejo. Tokrat je le še četrtnina (oz. 26 %) podjetij poročala, da posledice zaradi omenjenega virusa vplivajo na njihov trenutni odkup. Ta podjetja kot glavni razlog navajajo manj ponudbe lesa na trgu (61 %), temu pa sledi cena (31 %). Glede na dogajanje na trgu okroglega lesa v letošnjem letu lahko manj ponudbe lesa na trgu pojasnimo tudi z nižjim sanitarnim posekom v primerjavi z letom 2020. Glede na podatke Zavoda za gozdove Slovenije, je bilo namreč v obdobju januar-avgust 2021 za 55 % nižji sanitarni posek kot v enakem obdobju lani.

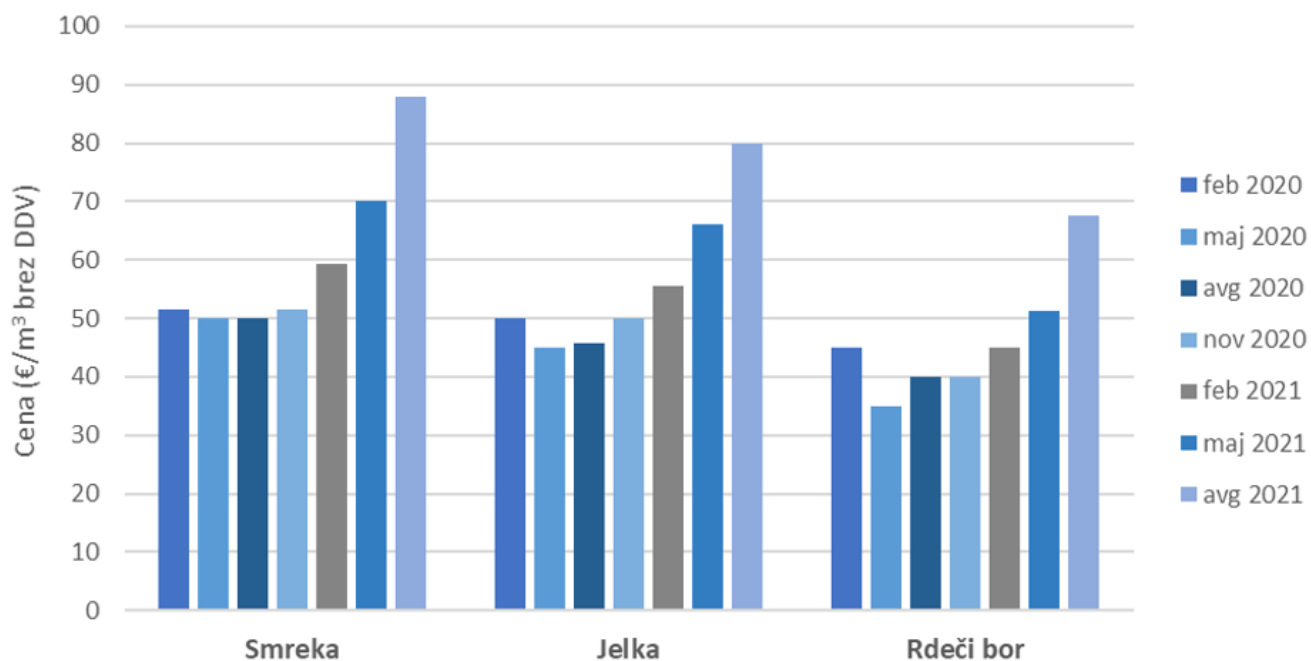
V nadaljevanju so podane cene v €/m³ brez DDV, prikazana je srednja vrednost (mediana) vseh posredovanih cen.

CENE OKROGLEGA LESA IGLAVCEV

Cene hlodovine iglavcev so v avgustu 2021 znatno višje kot ob zadnjem rednem zbiranju cen v maju 2021.

Cene sortimentov smreke so glede na preteklo zbiranje višje od 17 do 26 %. Največje zvišanje smo zabeležili v primeru kakovostnega razreda D1, kjer je cena v avgustu znašala 88 €/m³ brez DDV, v maju letos je ta cena znašala 70 €/m³ brez DDV, v februarju pa le 59 €/m³ brez DDV. Cene hlodovine smreke za vse kakovostne razrede so že v februarju letos dosegale najvišje vrednosti vse od začetka našega zbiranja cen v letu 2017, v maju in avgustu so se cene še dvignile. Primer, cena kakovostnega razreda B je v avgustu znašala 115 €/m³ brez DDV, kar je 21 % kot v maju 2021, ko je znašala 95 €/m³ brez DDV, to pa znaša 6 % več v primerjavi s februarjem 2021. Cena kakovostnega razreda C je v avgustu znašala 111 €/m³ brez DDV kar je 23 % več kot v maju 2021, ko je znašala 90 €/m³ brez DDV. Primerjava z avgustovskimi cenami hlodovine smreke prodane prek dolgoročnih pogodb iz državnih gozdov pa kaže na višje cene hlodov kakovostnega razreda A, B in C iz zasebnih gozdov ter malenkost višje cene hlodov smreke D1 in D2 iz državnih gozdov.

Pri jelki smo prav tako zabeležili dvig cen za vse kakovostne razrede v primerjavi z mesecem majem, in sicer od 21 in do 28 %. Največje zvišanje smo zabeležili v primeru kakovostnega razreda C, kjer je cena v avgustu znašala 102 €/m³ brez DDV. Tudi cene hlodovine jelke so v februarju dosegle najvišje vrednosti od začetka zbiranja cen v letu 2017, od takrat pa so se cene še zvišale. Pri sortimentih rdečega bora so se cene zvišale za 15 do 32 %. Največje zvišanje smo zabeležili v primeru kakovostnega razreda D1, kjer je cena v avgustu znašala 67,5 €/m³ brez DDV. Srednje vrednosti vseh posredovanih cen lesa rdečega bora za vse kakovostne razrede trenutno dosegajo najvišje vrednosti od začetka zbiranja cen v letu 2017.

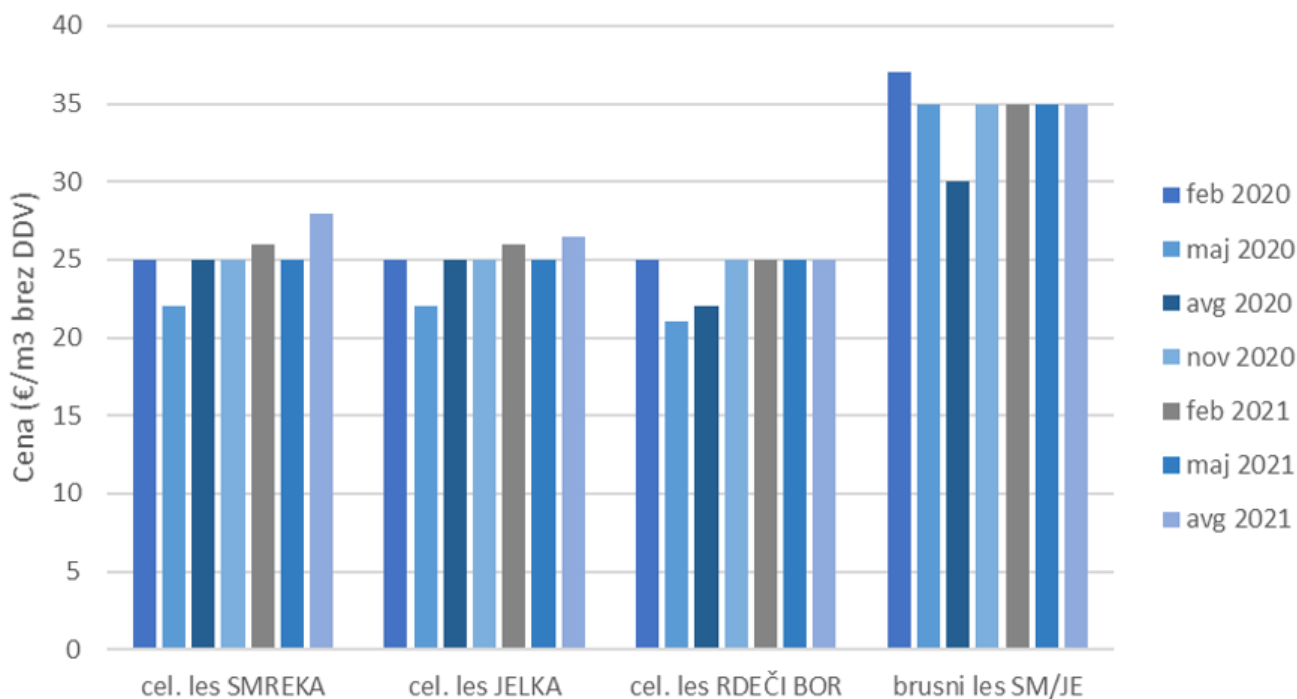

Prikaz cen hlodovine iglavcev v letu 2020 in 2021 za kakovostni razred D1.

Če primerjamo avgustovske cene hlodovine iglavcev s cenami v istem obdobju lansko leto ugotovimo, da so cene izrazito višje za vse drevesne vrste in kakovostne razrede. V avgustu lanskega leta so bile sicer cene okroglega lesa še pod vplivom posledic ukrepov za omejitev posledic epidemije COVID-19, ko se je drastično zmanjšalo trgovanje z GLS v državi in po svetu. Pri smreki in jelki zvišanje cen glede na lanski avgust znaša med 40 in 86 %; večje razlike so predvsem pri hlodih srednje do slabše kakovosti. Pri rdečem boru pa smo zabeležili dvig cen od 47 do 69 % glede na enako obdobje lani.

Srednja vrednost zbranih cen lesa za celulozo in plošče je v primeru smreke 12 % višja kot maja in znaša 28 €/m³ brez DDV. Cena jelke je 6 % višja kot maja in znaša 26,5 €/m³ brez DDV. Cena rdečega bora pa ostaja enaka in znaša 25 €/m³ brez DDV. Če cene lesa za celulozo in plošče primerjamo s cenami v enakem obdobju lansko leto ugotovimo, da so cene v primeru smreke (+12 %) in jelke (+6 %) višje, v primeru rdečega bora pa cena ostaja enaka že od novembra lansko leto.

Srednja vrednost vseh posredovanih cen brusnega lesa iglavcev ostaja enaka kot ob preteklem zbiranju v maju in znaša 35 €/m³ brez DDV. Trenutna cena ostaja enaka že od novembra lansko leto.

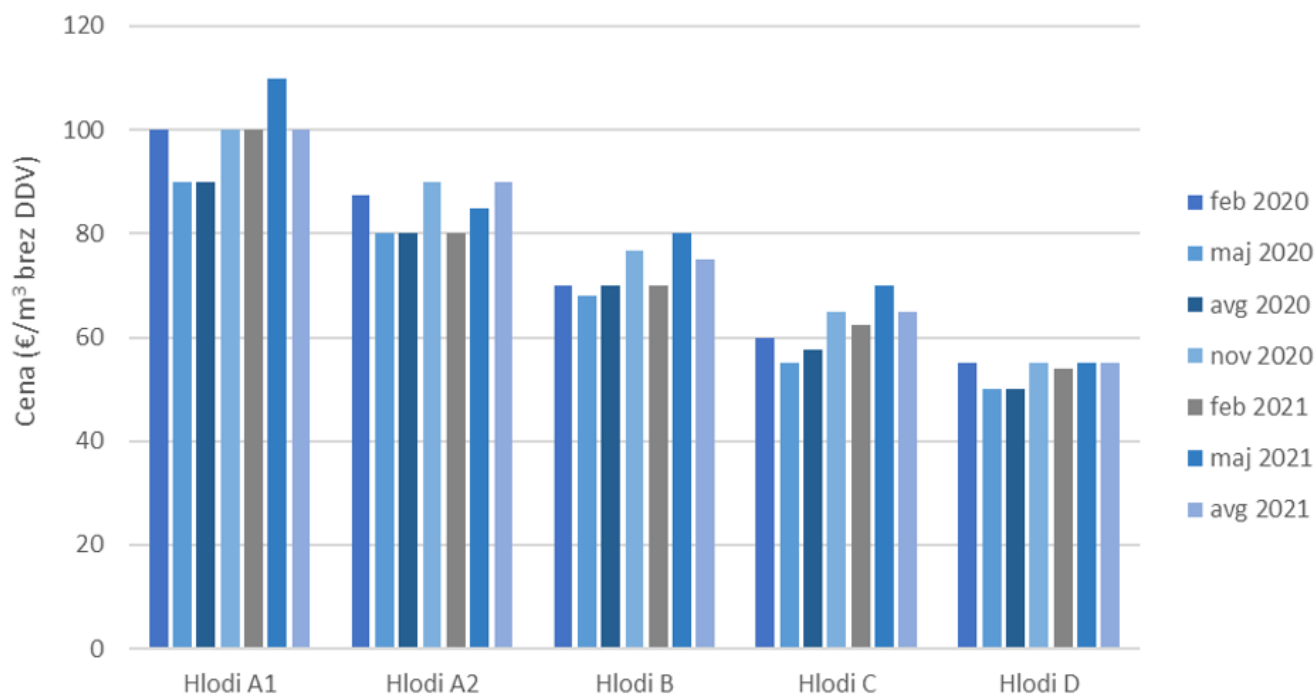

Odkupne cene lesa za celulozo in plošče ter brusnega lesa iglavcev v letu 2020 in 2021.

CENE OKROGLEGA LESA LISTAVCEV

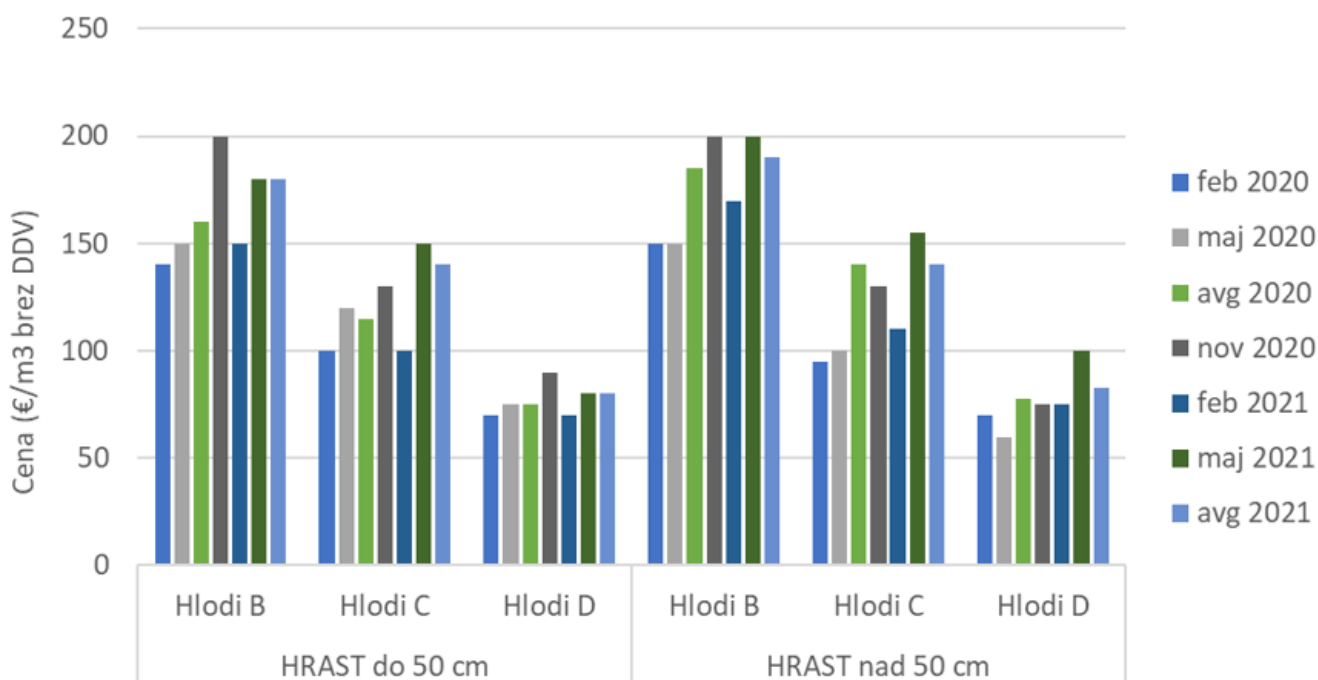
Pri cenah hlodovine listavcev je v tretjem kvartalu leta 2021 le pri nekaterih sortimentih prišlo do zvišanja cen, v nasprotju z iglavci, kjer smo zabeležili dvig cen pri vseh sortimentih, v več primerih smo pri listavcih zabeležili znižanje cen.

Cene hlodovine bukve so se po dvigu v maju ponovno znižale in sicer za 6 do 9 %, razen v primeru kakovostnega razreda A2, kjer se je cena za 6 % zvišala. Največji padec cene smo zabeležili v primeru kakovostnega razreda A1, kjer je cena v avgustu znašala 100 €/m³ brez DDV in je za 10 € nižja od cene teh sortimentov v maju. V primeru kakovostnega razreda D pa cena ostaja enaka in znaša 55 €/m³ brez DDV. Če primerjamo cene bukove hlodovine s preteklimi zbiranji ugotovimo, da so letošnje avgustovske cene znatno višje kot v enakem obdobju lansko leto, in sicer od 7 % (za kakovostni razred B) pa do 13 % (za kakovostni razred C). Tudi za kakovostna razreda A1 in A2 je cena znatno višja, kar za 10 €/m³. Primerjava z avgustovskimi cenami hlodovine bukve prodane prek dolgoročnih pogodb iz državnih gozdov pa kaže na nižje cene hlodov vseh kakovostnih razredov iz zasebnih gozdov.

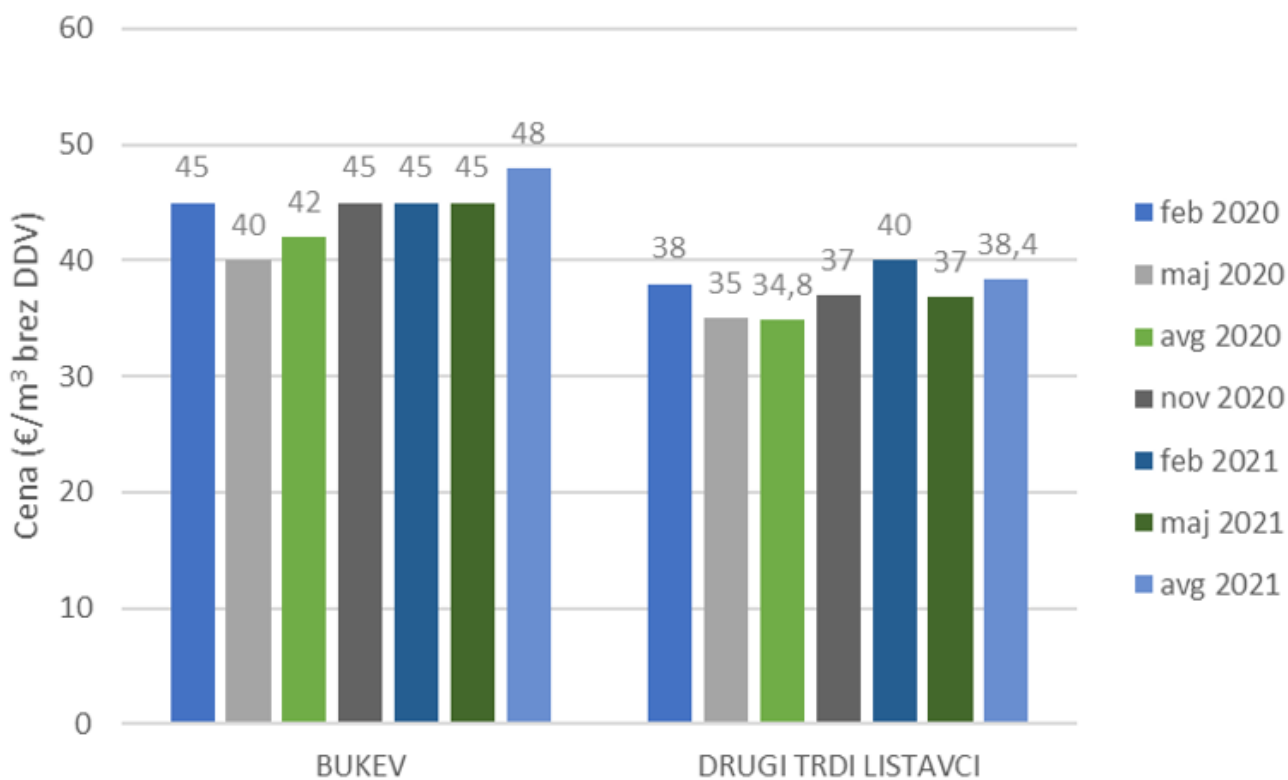
Prikaz odkupnih cen hlodovine bukve v letu 2020 in 2021.

Cene hlodovine hrasta nam je tokrat posredovalo 11 podjetij. Srednja vrednost cen hlodov hrasta najboljše kakovosti (F1) se je v avgustu zvišala v primerjavi z mesecem majem. Cene ostalih kakovostnih razredov pa so se znižale ali ostajajo enake. V primerjavi s cenami v enakem obdobju lansko leto pa so cene hlodovine hrasta višje, v primeru hrasta premera nad 50 cm najboljše kakovosti smo zabeležili kar 33 % rast. Cene hlodov hrasta premera do 50 cm so za kakovostna razreda A2 in C v avgustu do 8 % nižje kot v maju letos, v primeru kakovostnih razredov B in D pa cene ostajajo enake. Največji dvig glede na enako obdobje lansko leto smo zabeležili v primeru kakovostnega razreda C. Ta je znašal 22 % ali 25 €/m³. Cene hlodov hrasta premera nad 50 cm so za kakovostne razrede B, C in D v avgustu od 5 do 18 % nižje kot v maju letos, v primeru kakovostnega razreda A2 pa cena ostaja enaka.

Prikaz odkupnih cen hlodovine hrasta v letu 2020 in 2021 za kakovostne razrede B, C in D.

Srednja vrednost zbranih cen lesa za celulozo in plošče je v primeru bukve 7 % (oz. za 3 €/m³) višja glede na preteklo redno zbiranje v maju 2021 in znaša 48 €/m³ brez DDV. V primeru drugih trdih listavcev pa je letošnja avgustovska cena 4 % višja (oz. za 1,5 €/m³) kot maja letos in znaša 38,4 €/m³ brez DDV. Če primerjamo ceno v avgustu letos s ceno v enakem obdobju lansko leto ugotovimo, da je letošnja cena v primeru bukve 14 % višja (oz. 6 €/m³), v primeru drugih trdih listavcev pa je cena 10 % višja (oz. 3,5 €/m³).

Odkupne cene lesa za celulozo in plošče bukve in drugih trdih listavcev v letu 2020 in 2021.

CENE LESA ZA KURJAVO

Srednja vrednost zbranih cen lesa za kurjavo v avgustu, v primerjavi s cenami v maju, ostaja enaka v primeru bukve, v primeru drugih trdih listavcev pa je cena 13 % višja. Tako trenutna srednja vrednost vseh posredovanih cen lesa bukve znaša 50 €/m³ brez DDV, srednja vrednost vseh posredovanih cen lesa drugih trdih listavcev pa znaša 45 €/m³ brez DDV. V primerjavi s cenami v enakem obdobju lansko leto so letošnje cene bukovega lesa za kurjavo 11 % višje (oz. 5 €/m³), v primeru drugih trdih listavcev pa so cene 13 % višje (oz. 5 €/m³).

ZAHVALA

Zahvaljujemo se vsem podjetjem, ki so sodelovala z nami in nam posredovala podatke.

Cene žagarskih proizvodov so bile v avgustu znatno višje kot v prvi polovici leta

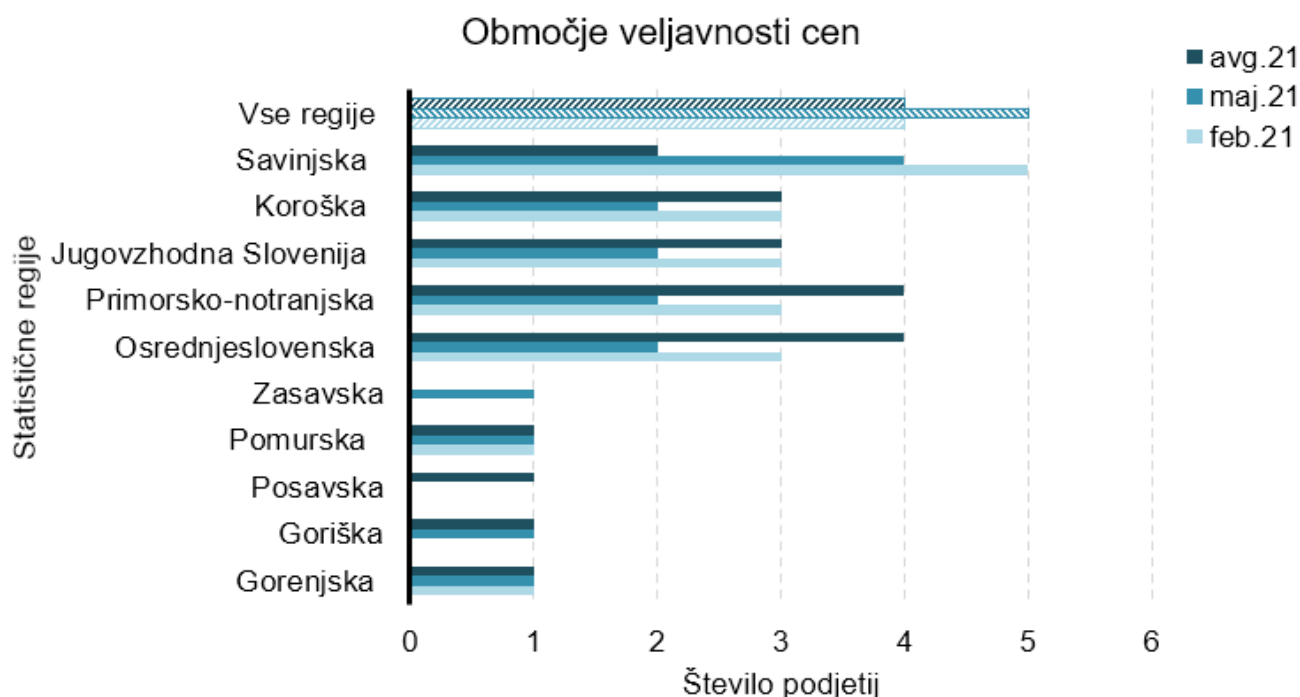
uni.dipl.ing.gozd. Špela Ščap, Gozdarski inštitut Slovenije, Oddelek za gozdno tehniko in ekonomiko
dr. Peter Prislan, Gozdarski inštitut Slovenije, Oddelek za gozdno tehniko in ekonomiko

Objavljeno na spletu 19.09.2021

Na Gozdarskem inštitutu Slovenije smo v avgustu opravili tretje zbiranje prodajnih cen žaganega lesa iglavcev v Sloveniji v letošnjem letu. V tokratnem poročilu prikazujemo rezultate iz ankete, kjer navajamo prodajne cene (brez vključenega DDV in prevoza) posameznih proizvodov za mesec AVGUST 2021.

Vprašalnik o avgustovskih cenah žagarskih proizvodov je bil posredovan na 60 elektronskih naslovov. Nanj se je odzvalo 21 podjetij (35 %), ki se ukvarjajo s proizvodnjo žaganega lesa iglavcev. Podobno kot v maju in februarju 2021, v anketi prevladujejo podjetja, katerih prodajne cene žagarskih proizvodov iglavcev veljajo regionalno (slika 1).

Slika 1: Območja veljavnosti cen v žagarskih proizvodov po statističnih regijah Slovenije, ki smo jih pridobili v februarju, maju in avgustu 2021.

Največ sodelujočih podjetij (52 %) povprečno letno proizvede do 5.000 m³ žaganega lesa iglavcev, z 19 % sledijo podjetja s povprečno letno proizvodnjo od 5000 do 10 000 m³ žaganega lesa iglavcev.

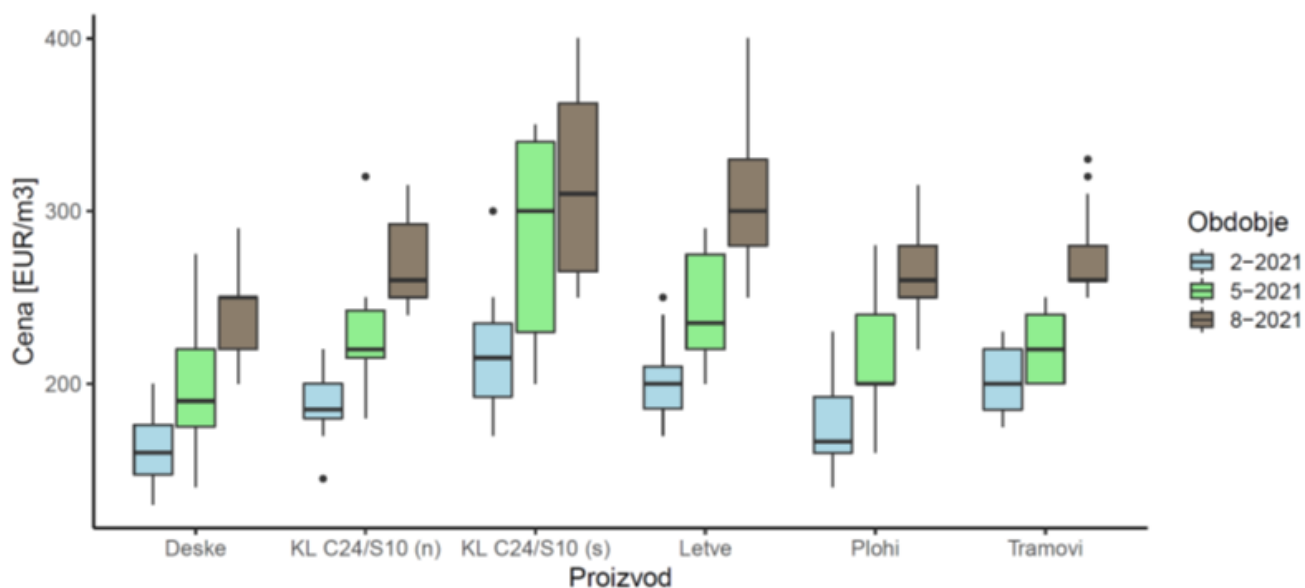
Prodajne cene žagarskih proizvodov brez vključenega prevoza je posredovalo 19 oz. 90 % sodelujočih podjetij v tokratni anketi. Sodelujoči žagarski obrati so največkrat poročali cene konstrukcijskega lesa smreke, sledijo podatki o cenah nekonstrukcijskega (robljenega) lesa smreke ter jelke. V nadaljevanju prikazujemo cene za žagarske proizvode, za katere smo pridobili podatke od vsaj petih anketirancev (preglednica 1).

Avgust 2021

Drevesna vrsta		<i>n</i>	Povprečje (EUR/m ³ brez DDV)	Mediana (EUR/m ³ brez DDV)
Konstruktivski les				
<i>Smreka</i>	Deske 24 mm in 38 mm, nesušene	13	239,23	250,00
	Konstruktivski les C24/S10, nesušen	12	269,58	260,00
	Konstruktivski les C24/S10, sušen	4	317,50	310,00
	Letve 50/30 - 50/50 mm (dolžina 3-5 m) z oznako CE, sušene	8	306,25	300,00
	Plohi 48 mm, nesušeni	13	259,62	260,00
	Plohi 80 mm, nesušeni	10	274,50	265,00
	Tramovi 140 x 140 mm (do 5 m), nesušeni	13	270,00	260,00
	Tramovi 140 x 140 mm (nad 6 m), nesušeni	12	278,33	275,00
Nekonstruktivski les (robljene žaganice)				
<i>Smreka</i>	Četrtniki ali Morali 38x76mm ali 76x76mm, nesušeni	12	287,50	275,00
	Deske 20 - 28 mm I-II, nesušene	12	258,33	250,00
	Plohi 48 mm (širina 100-200) I-II, nesušeni	12	298,33	292,50
	Tram (greda) 120 x 140 mm (3 - 5 m), nesušen	12	264,92	260,00
<i>Jelka</i>	Četrtniki ali Morali 38x76mm ali 76x76mm, nesušeni	7	265,71	260,00
	Deske 20 - 28 mm I-II, nesušene	7	292,86	290,00
	Plohi 48 mm (širina 100-200) I-II, nesušeni	7	283,57	270,00
	Tram (greda) 120 x 140 mm (3 - 5 m), nesušen	7	258,57	260,00
Nekonstruktivski les (nerobljene žaganice)				
<i>Smreka</i>	Deske 24 mm – ozke, nesušene	10	214,50	260,00
	Deske 24 mm – široke, nesušene	11	233,64	260,00

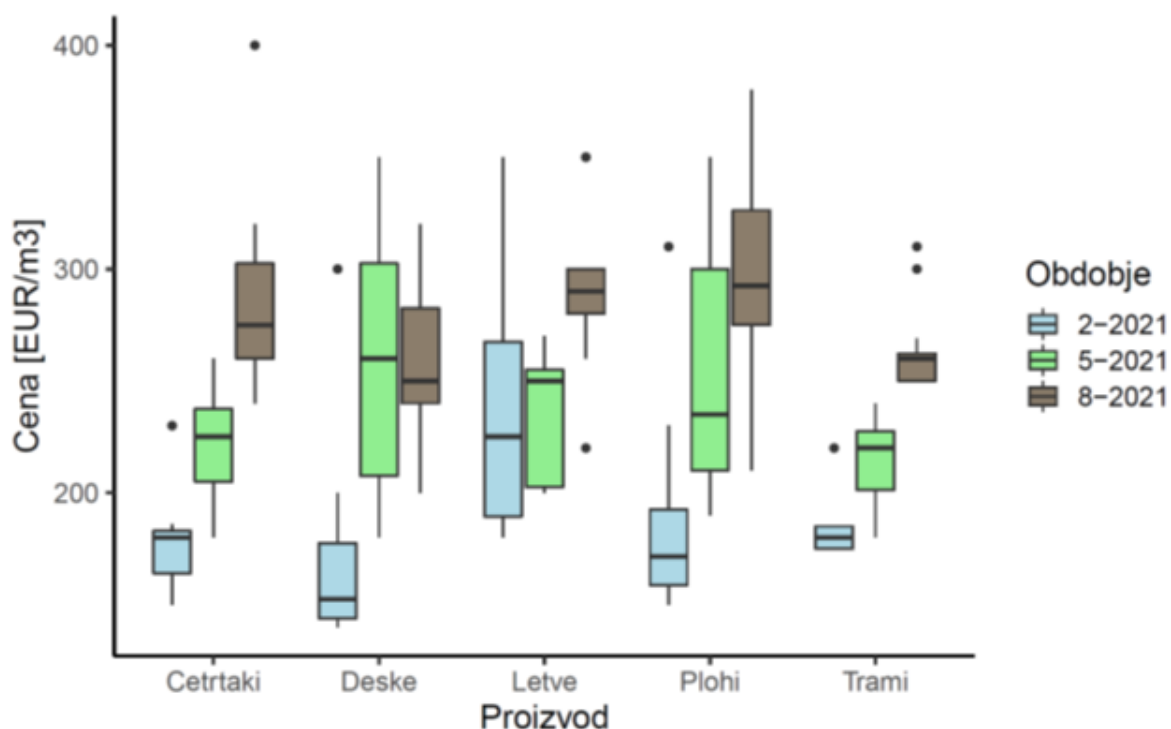
Preglednica 1: Povprečne in srednje (mediana) vrednosti izbranih žagarskih proizvodov iglavcev za mesec avgust 2021 (prikazujemo prodajne cene v EUR/m³ brez vključenega DDV in prevoza)

Rezultati ankete kažejo, da so se v avgustu 2021 cene žaganega lesa iglavcev za konstrukcijske namene zvišale pri vseh proizvodih v primerjavi z majem 2021. Največjo srednjo vrednost prodajnih cen smo pri konstrukcijskem lesu smreke zabeležili pri sušenih proizvodih, ki ustrezajo razredu C24/S10 in sicer 310 EUR/m³ brez DDV, najmanjšo pa nesušeni deskah dimenzije 24 mm in 38 mm (250 EUR/m³ brez DDV) (slika 2). Cene proizvodov konstrukcijskega lesa smreke so se v primerjavi z majem zvišale pri vseh proizvodih in sicer od 3 do 33 %. Najmanjše zvišanje v primerjavi z majem 2021 smo zaznali pri sušenem konstrukcijskem lesu razreda C24/S10, največje pa pri nesušeni plohi dimenzije 80 mm. V primerjavi z zbiranjem cen v februarju, so avgustovske cene konstrukcijskega lesa smreke višje za 38 do 60 %. Kar 60 % zvišanje srednje vrednosti cen je bilo pri proizvodu nesušeni plohi dimenzije 80 mm.

Slika 2: Minimalne, maksimalne in srednje vrednosti (mediana) zbranih prodajnih cen za konstrukcijski les smreke za mesec februar, maj in avgust 2021. Navedeni so podatki za sledeče proizvode: Konstrukcijski les C24/S10, nesušen (KL C24/S10 (n)); Konstrukcijski les C24/S10, sušen (KL C24/S10 (s)); Deske 24 mm in 38 mm, nesušene (Deske); Plohi 48 mm in 80 mm, nesušeni (Plohi); Tramovi 140 x 140 mm (do 5 m in nad 6 m), nesušeni (Tramovi); Letve 50/30 - 50/50 mm (dolžina 3-5 m) z oznako CE, sušene (Letve). Prodajne cene so prikazane v EUR/m³ brez vključenega DDV in prevoza.

Podobno kot pri konstrukcijskem žaganem lesu iglavcev, so se cene v avgustu v primerjavi z majem zvišale tudi pri nekonstrukcijskem robljenem žaganem lesu iglavcev. Z izjemo nesušenih smrekovih desk 20-28 mm I-II, so se cene pri smrekovih proizvodih zvišale za 18 do 24 %, pri jelovih proizvodih pa za 13 do 32 % (slika 3). Srednja vrednost prej omenjenih desk pa se je v avgustu znižala za 4 % v primerjavi z majem 2021 in je znašala 250 EUR/m³ brez DDV. Največji dvig cen nekonstrukcijskega robljenega žaganega lesa iglavcev v avgustu smo zabeležili pri nesušeni jelovih plohih dimenzij 48 mm (širina 100-200) tipa I-II, katerega cena je znašala 270 EUR/m³ brez DDV. V primerjavi s februarjem 2021 so se avgustovske cene nekonstrukcijskega robljenega žaganega lesa smreke zvišale za 15 do 54 %; najmanj pri letvah, najbolj pa pri nesušeni četrtakih ali moralih dimenzij 38x76mm ali 76x76mm.

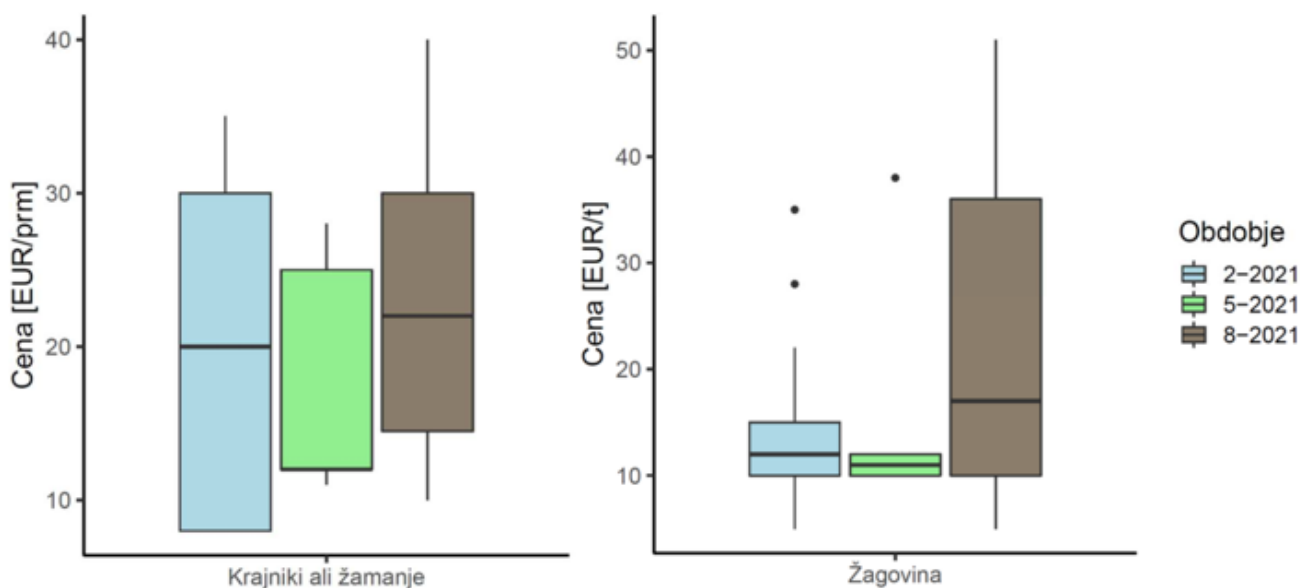

Slika 3: Minimalne, maksimalne in srednje vrednosti zbranih cen za nekonstrukcijski robljen žagan les smreke za mesec februar in maj 2021. Navedeni so podatki za sledeče proizvode: Trami (grede) 120 x 140 mm (3 - 5 m), nesušeni; Četrtaki ali Morali 38x76mm ali 76x76mm, nesušeni; Letve 6/24 in 28/48, sušene; Plohi 48 mm (širina 100-200) I-II, nesušeni; Deske 20 - 28 mm I-II, nesušene. Prodajne cene so prikazane v EUR/m3 brez vključenega DDV in prevoza.

Srednje vrednosti zbranih cen za posamezne proizvode nekonstrukcijskega nerobljenega žaganega lesa smreke so se v avgustu zvišale za 31 do 41 % v primerjavi z majskimi cenami teh proizvodov. Največje zvišanje je bilo zabeleženo pri širokih nesušeni deskah debeline 24 mm. V primeru jelke je zvišanje cen podobno kot pri smreki, največje, 48 % zvišanje smo opazili pri nesušeni deskah krajnjih debeline 24 mm. V primerjavi s februarjem so avgustovske cene nekonstrukcijskega nerobljenega žaganega lesa smreke znatno višje, kar 115 % pri nesušeni ozkih deskah dimenzije 24 mm.

Cene ostalih proizvodov (npr. lamele, embalažni les, opaži, palete) nam je v tokratni anketi posredovalo premajhno število poročevalskih enot, zato rezultatov tokrat ne prikazujemo.

Cene žagarskih ostankov nam je posredovalo 14 sodelujočih podjetij. Srednja vrednost zbranih cen za krajnike ali žamanje je v avgustu znašala 22 EUR/prm, kar je 83 % več kot v maju 2021 in 10 % več kot v februarju letos. Srednja vrednost zbranih cen za žagovino pa je v avgustu znašala 17 EUR/t, kar je 48 % več kot maja in februarja letos (slika 3).

Slika 4: Minimalne, maksimalne in srednje vrednosti (mediana) zbranih cen za žagarske ostanke za mesec februar, maj in avgust 2021.

S sušenjem žaganega lesa se je pri zbiranju cen v avgustu ukvarjalo 7 podjetij sodelujočih v anketi. Cena sušenja med anketiranimi podjetji se je gibala med 30 EUR/m³ in 60 EUR/m³, srednja vrednost je znašala 35 EUR/m³.

Vpliv koronavirusa na poslovanje žagarskih obratov v avgustu 2021

V obdobju od zadnjega zbiranja podatkov v maju, se je uradno končala epidemija koronavirusa, ki je v preteklem in letošnjem letu vplivala tudi na poslovanje žagarskih obratov. Po poročanju sodelujočih podjetij v tokratni anketi, se posledice omejitev zaradi koronavirusa v dejavnosti zmanjšujejo. Razmere zaradi koronavirusa so na proizvodnjo žaganega lesa v avgustu 2021 vplivale pri 3 podjetjih oz. 16 % sodelujočih, pri ostalih 84 % pa vpliva ni bilo. Na prodajo žaganega lesa so razmere zaradi koronavirusa v avgustu vplivale prav tako pri 3 (oz. 17 %) sodelujočih podjetij pri tem sklopu vprašanj. Zaradi premajhnega števila poročevalskih enot ne moremo poročati o deležih zmanjšanja ali povečanja proizvodnje oz. prodaje žaganega lesa.

Vpliv koronavirusa v avgustu 2021 je najbolj izrazit pri prodajnih cenah žaganega lesa iglavcev, kar je poročalo skupno 8 podjetij oz. 42 % sodelujočih. Le-ti so poročali o 15 do 100 % povišanju cen, izračunano povprečje dviga cen pa znaša 42 %.

ZAHVALA

Zahvaljujemo se vsem podjetjem, ki so sodelovala z nami in nam posredovala podatke.

Izrazite spremembe v zunanji trgovini okroglega lesa

uni.dipl.ing.gozd. Špela Ščap, Gozdarski inštitut Slovenije, Oddelek za gozdno tehniko in ekonomiko

Objavljeno na spletu 21.09.2021

V okviru prispevka, so bile analize zunanje trgovine z okroglim lesom v Sloveniji narejene iz podatkov, pridobljenih iz baze statističnih podatkov Statističnega urada RS (v nadaljevanju SURS) po Kombinirani nomenklaturi (KN). Osnovni podatki so bili preko pretvorbenih faktorjev preračunani iz mase (t) v volumen (m³).

Izvoz okroglega lesa v letu 2020

Slovenija je še posebej v letih 2014 do 2019 veljala za izrazitega izvoznika nepredelanega okroglega lesa, ko so bile na trgu velike količine lesa zaradi obsežnih sanacij poškodovanih gozdov. Od leta 2018 naprej je izvoz okroglega lesa v izrazitem padanju; za primer, v letu 2019 se je zmanjšal za 28 % v primerjavi z 2018, v letu 2020 pa za 41 % v primerjavi z 2018. Po podatkih SURS je izvoz okroglega lesa v lanskem letu znašal 1,56 milijonov m³ in je podoben izvozu v letu 2013. V strukturi izvoza je od leta 2009 pa do leta 2019 prevladovala skupina hlodi za žago in furnir iglavcev. Izvoz tega lesa je v letih 2019 in 2020 izrazito padel, lani je znašal dobrih 520.000 m³, kar je najmanj od leta 2012 naprej. Največ hlodovine iglavcev še vedno izvažamo v sosednjo Avstrijo (77 % vseh izvoženih količin tega lesa). Lani smo največ izvozili okroglega industrijskega lesa listavcev, ki vključuje hlodovino ter industrijski les slabše kakovosti. Izvoz tega lesa je znašal nekaj manj kot 540.000 m³, glavni izvozni trg za Slovenijo je bila Italija.

Najbolj izrazito se povečuje delež izvoza okroglega lesa na Kitajsko, ki je v lanskem letu predstavljala 10 %-delež držav uvoznic okroglega lesa iz Slovenije (za primerjavo: v letu 2018 je ta delež znašal 1 %). V spodnji preglednici podajamo podatke o izvozu okroglega lesa po državah za leti 2019 in 2020.

Izvoz po državah	2020 [m ³]	2019 [m ³]	INDEKS 20/19
Avstrija	624.000	872.000	71,6
Italija	617.000	704.000	87,7
Kitajska	156.000	138.000	112,6
Hrvaška	115.000	119.000	96,4
Bosna in Hercegovina	23.000	45.000	50,8
Ostale države	23.000	33.000	69,6
Države skupaj	1.558.000	1.910.000	81,5

Preglednica 1: Izvoz okroglega lesa iz Slovenije po državah v letih 2019 in 2020 (količine so prikazane v kubičnih metrih in so zaokrožene na 1.000 m³)

Uvoz okroglega lesa v letu 2020

V primerjavi z izvozom, je bil uvoz okroglega lesa v preteklih letih precej manjši in je na primer od leta 2002 do 2017 znašal v povprečju manj kot pol milijona kubičnih metrov na leto. Od leta 2015 naprej je opazen trend povečevanja uvoza okroglega lesa, še posebej v letih 2019 in 2020; za primer, v letu 2019 se je uvoz okroglega lesa povečal za 17 % v primerjavi z letom 2018, v letu 2020 pa kar za 63 % v primerjavi z 2018. Po podatkih SURS je uvoz okroglega lesa v lanskem letu znašal dobrih 855.000 m³, kar je največ odkar SURS spremlja zunanjo trgovino tovrstnega blaga. Najmanj količin je bilo v zadnjih desetih letih v Slovenijo uvoženih pri skupini hlodi za žago in furnir iglavcev, kjer pa je v zadnjih dveh letih prisoten visok porast uvoza. Lani je uvoz hlodovine iglavcev presegel 365.000 m³,

kar je rekorden podatek. Lani je bilo tudi prvo leto, ko je uvoz hlodovine iglavcev predstavljal največji delež (43 %) v strukturi skupnega uvoza okroglega lesa na slovenski trg (npr. v letu 2019 je ta delež znašal 18 %, v obdobju 2014–2018 pa povprečno 4 %). Skoraj polovico vsega uvoza hlodovine iglavcev je lani predstavljal češki trg. Po strukturi uvoza okroglega lesa v lanskem letu sledi skupina les za celulozo in plošče ter drugi okrogli industrijski les iglavcev, katerega smo največ uvozili iz Avstrije.

V zadnjih dveh letih se najbolj izrazito povečuje uvoz okroglega lesa iz Češke in Nemčije; iz obeh držav prevladuje uvoz hlodovine iglavcev. V spodnji preglednici podajamo podatke o uvozu okroglega lesa po državah za leti 2019 in 2020.

Uvoz po državah	2020 [m ³]	2019 [m ³]	INDEKS 20/19
Hrvaška	210.000	177.000	119,1
Češka	207.000	30.000	697,6
Italija	149.000	118.000	125,4
Avstrija	128.000	136.000	93,9
Bosna in Hercegovina	83.000	100.000	83,2
Nemčija	33.000	4.000	748,5
Madžarska	31.000	37.000	82,8
Ostale države	15.000	12.000	125,3
Države skupaj	855.000	614.000	139,3

Preglednica 2: Uvoz okroglega lesa iz Slovenije po državah v letih 2019 in 2020 (količine so prikazane v kubičnih metrih in so zaokrožene na 1.000 m³)

Napoved zunanje trgovine z okroglim lesom v letu 2021

Glede na trenutno dostopne podatke SURS-a za leto 2021, kaže, da bosta tako uvoz kot izvoz okroglega lesa na podobni ravni kot leta 2020. Se bo pa najverjetneje še naprej spreminjala struktura zunanje trgovine po skupinah okroglega lesa. Po ocenah, se bo v letošnjem letu še naprej zmanjševal izvoz hlodovine iglavcev in bo znašal manj kot 300.000 m³. Izrazito pa se bo po napovedih povečal izvoz okroglega industrijskega lesa listavcev in bo znašal okrog 750.000 m³, kar je rekorden podatek. Še naprej se bo zmanjševal izvoz celuloznega lesa iglavcev.

Uvoz hlodovine iglavcev bo po ocenah nekoliko nižji od leta 2020 (med 300.000 – 350.000 m³), vendar bo najverjetneje celo večji od izvoza tega lesa, kar se bo zgodilo prvič odkar SURS spremlja podatke zunanje trgovine okroglega lesa. Uvoz celuloznega lesa iglavcev se bo po ocenah tudi povečal (na okrog 300.000 m³) in prav tako uvoz okroglega industrijskega lesa listavcev.